1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-6740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4128
УНСоюз: BArcly 7-6337

РІК LXX. Ч.134. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 18-го ЛИПНЯ, 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 18, 1963 — No. 134. VOL. LXX.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ ОБМЕЖИВ УЧАСТЬ ВІЙСЬКОВИКІВ У РАСОВИХ ДЕМОНСТРАЦІЯХ

Вашингтон. — Секретар оборони ЗДА Роберт С. МекНамара видав у вівторок 16 липня ц. р. розпорядження про обмеження участи військового персоналу — вояків й офіцерів у расових демонстраціях. В мотивації свого розпорядження секретар оборони ствердив, що військовикам немає ані доцільности ані потреби брати участь в того роду демонстраціях і до того в той час, як Конґрес ЗДА переводить розгляд внесених урядом в цій справі законопроєктів і як він вже незабаром вирішить всі потрібні заходи для ліквідації несправедливостей, які викликали і викликають расові неспокої і демонстрації. Зокрема ж немає ніякої доцільности дозволяти на участь військовиків у цього роду демонстраціях в той час, як департамент оборони починає застосовувати пропозиції президентської комісії в справі здійснення рівности для усього військового персоналу. Проголосив це розпорядження МекНамара внаслідок виступу губернатора Алабами Джорджа Воллеса, який у своїх зізнаннях перед сенатською комісією обвинувачував Уряд й командування летунських збройних сил в тому, що вони дозволяють на участь членів збройних сил у расових демонстраціях, які дуже часто виливаються у протизаконні виступи — заворушення, сутички з поліцією тощо. Не зважаючи на те, що такий дозвіл був виданий тільки командуванням летунських збройних сил із виразним обмеженням, що воякам вільно брати участь в таких чи інших демонстраціях тільки тоді, коли вони є поза службою і коли вони не зодягнені у військовий однострій, і зокрема, коли ця їхня участь не спричиняє такої чи іншої шкоди для престижу чи матеріяльних інтересів ЗДА і федерального уряду, був даний такий дозвіл тільки командуванням летунства. Командування інших збройних сил — армії і фльоти таких дозволів не проголошували. Згідно із проголошеним тепер розпорядженням секретаря оборони членам військового персоналу летунських збройних сил не можна брати участи в демонстраціях в той час, коли вони повинні бути в службі, коли вони є в одностроях або ж коли вони перебувають на терені військових резервадів, коли їхня активна співучасть в тих чи інших демонстраціях могла б причинитися до порушення законів і публічного порядку й особливо ж тоді, коли є побоювання чи й можливість, що демонстрації можуть закінчитисня актами насилля. Проголошуючи свій розпорядок, МекНамара пригадав військовикам слова президента Кеннеді, що демонстрації це не є шлях, з допомогою якого країна могла б визволитися з пережиткіє расової дискримінації.

Апеляційний Суд відкинув внесок на звільнення шпигунів за кавцією

Ню Йорк. — Апеляційний Суд в Ню Йорку відкинув на своєму засіданні в мин. вівторок 16 ц. м. внесок оборонця Івана і Александри Єґорових, оскаржених у шпигунстві в користь СССР, щоб випустити їх на вільну стопу за кавцією. Справу розглядав тричленний трибунал під проводом судді Едварда Люмбарда, а оскаржених репрезентував оборонець Вільям В. Кляйн, який за головний арґумент подавав те, що Єґорови повинні користуватися дипломатичною недоторкальністю. Апеляційний суддя Е. Люмбард запитав оборонця: „Чи коли б американські громадяни були за таке саме оскаржені в Совєтському Союзі, то чи їх звільнили б за кавцією?" „Не можу нічого про це сказати" — відповів адвокат Кляйн. Після того трибунал одноголосно відкинув внесення оборони. Зате прийнято його внесок, щоб пересунути на місяць термін розправи проти шпигунів, бо названий оборонець ніби потребує довшого часу, щоб здобути належну документацію свого твердження, що 41-річний Іван Д. Єґоров, урядовець в Секретаріяті ОН користується станом недоторканих дипломатів. Із справою Єґорових пов'язана пара американців у Вашинґтоні, які назвали себе Роберт Кейстутіс Бальч і Джой Анн Ґербер. Дійсні власники цих імен з інших міст Америки рішуче запротестували проти такої містифікації. Як насправді називаються ті арештовані за шпигунство американці — покищо не з'ясовано.

Москва заперечує, наче б Анатолій Дольницін втік на Захід

Лондон. — Совєтська Амбасада в Лондоні проголосила, що вістка, яка появилась в англійській пресі, наче б високий старшина совєтської служби безпеки, який півтори року тому втік на Захід і тут зрадив різні тайни совєтської шпигунської роботи, називався Анатолій Дольницін. Чоловік того імени й прізвища — сказано в комунікаті амбасади — є „цілий і здоров" у Москві та працює в другому департаменті совєтського міністерства закордонних справ. Британські власті відмовились взагалі розмовляти на цю тему з представниками преси. Тим часом у суді в Лондоні звільнено італійського фізика д-ра Джузеппе Мартеллі від закиду шпигунства в користь СССР. Він працював раніше в Европейській Комісії Атомової Енерґії (Евратом), а в останньому часі в атомовій лябораторії в Кульгемі біля Оксфордшайр, де його арештовано 26 квітня ц. р. В його помешканні знайшли різний шпигунський виряд. Він боронився тим, що він тільки робив вид, наче б співпрацював у совєтській шпигунській сіті з остраху за долю своєї родини, але насправді не передав ніодної відомости. Йому повірили.

В АМЕРИЦІ

• **Оборонець Байрона де Беквіта,** оскарженого в скритовбивстві муринського діяча Меджара Еверса в Джексоні, Міссісіпі, зголосив на судовій розправі внесок, щоб Беквіта перевести до шпиталю для психіятричного обслідування. Оборонець покликався на факт, що в минулому Беквіт кількакратно радився психіятра. Беквіта виявила поліція, знайшовши в хащах на місці вбивства кріс із слідами телескопу, через який вбивник стежив за своєю жертвою.

• **У Кубі** перебувають тепер 59 американських студентів, здебільша мурини „проґресисти", які прийняли запрошення від кубинських комуністичних властей і поїхали туди всупереч перестoрозі збоку Державного Департаменту. Один із них, 29-річний Гектор Варрен з Ню Йорку, який прибув до Гавани, відвідавши перед тим чеську Прагу, втопився два дні тому в готелевому басейні. Він дістав сціп і пішов на дно, поки інші люди зорієнтувались і поспішили на поміч.

Шевченківська Фундація була на порядку нарад канадійського Сенату

Оттава, Канада (Вол. Жила) — В четвер, 4-го липня ц. р. о третій годині після обіду відбулася сесія Канадійського Сенату. Ця сесія замітна тим, що на ній проведено третє читання приватного закону про „Акт Інкорпорації Українсько-Канадійської Фундації ім. Тараса Шевченка". Це читання було на другому місці на порядку нарад. Читання провів сенатор Буфарт в заступництві сенатора Гнатишина, що був відсутній в Сенаті. Точний переклад матеріялу відносно цього закону, що був вміщений в протоколах засідань Сенату від третього липня ц. р., такий:

„Достойний сенатор Буфарт, голова Постійного Комітету для розгляду різних приватних законів, до якого був спрямований закон С-21 під заголовком: „Акт Інкорпорації Українсько-Канадійської Фундації ім. Тараса Шевченка", передав, що комітет розглянув цей закон і рішив, що сенатор Буфарт має скласти наступний звіт: Постійний комітет для розгляду різних приватних законів, да якого був спрямований закон С-21 під заголовком: „Акт Інкорпорації Українсько - Канадійської Фундації ім. Тараса Шевченка" згідно з підзвітними матеріялами від 23-го червня 1963 року розглянув згаданий закон і тепер передає його без будь-яких змін. Подібний закон в цій справі був виданий Сенатом під час останньої сесії Парляменту, однак з уваги на швидке розв'язання законодавчого органу в лютому місяці ц. року, цей закон тоді не пройшов через всі стадії, приписані для його проведення. Тому комітет рекомендує, щоб парляментарні оплати, вплачені на попередній сесії були перенесені на цю сесію. Відмічено, що проєктодавці закону знову заплатили кошти друку.

З належною пошаною передаю це

Паул Г. Буфарт
голова

За дозволом Сенату, Достойний сенатор Буфарт зробив пропозицію, яку підтримав Достойний сенатор Тейлор (Норфольк) з метою прийняти цей звіт тепер.

Справу було подано на рішення і рішено було позитивно.

Достойний сенатор Буфарт запропонував в заступництві Достойного сенатора Гнатишина, підтриманий Достойним сенатором Тейлором (Норфольк), щоб закон був внесений на третє читання завтра".

Після цієї процедури закон про фундацію перейде до Палати Громад, де знову проходитиме через три читання для того, щоб стати діючим законом в Канаді. В Палаті Громад цим законом займатиметься посол Микола Мандзюк. Своїм ставленням до цього закону Канадійський Сенат виявив ще раз велику повагу й зрозуміння для потреб культурного й духового розвитку українців в Канаді.

Британія переконана, що між Москвою і Пейпінґом прийде до розриву

Лондон. — Британський міністер закордонних справ лорд Гюм, який приїхав до столиці Голляндії Гааґи на дводенні відвідини, заявив в пресовому інтерв'ю, що він не вірить в можливість злагоди між російськими та китайськими комуністами, бо річ іде про засадничі розбіжності в розумінні комуністичної доктрини. Хрущов — заявив він — створив щось у роді нової доктрини, якої не можуть стравити китайські комуністи та їх однодумці. Британський міністер передбачає, що теперішня московсько - совєтська „примирлива" конференція буде перервана і що обидві сторони, мабуть, погодяться на формулу, яка передбачатиме продовження тих розмов в майбутньому. З інших справ, заторкнутих у тому інтерв'ю, лорд Гюм висловив вдоволення з приводу пропозиції шістьох західньо - европейських континентальних держав Спільного Господарського Ринку, щоб між отим Спільним Господарським Ринком і Британією переводити що три місяці спільні наради над політичними й економічними проблемами. Лорд Гюм заявив, що це „крок у правильному напрямку", дармащо Бретанія бажала б собі тіснішої єдности із Спільним Господарським Ринком.

• **Американське летунство** вишколюватиме західньо - німецьких військових пілотів для супереонічних бомбардувальників типу Ф-104Дж Старфайтер. Вишкіл почнеться вже осінню цього року, на летунській базі у Фініксі в Арізоні, але літаки постачатиме Західня Німеччина.

Марія Лисогір, Василь Шуст і Нуся Сташинська виступлять в цю суботу на „Союзівці"

Марія-Лисогір

Василь Шуст

Союзівка, Керґонксон, Н. И. — Атракцією кінця тижня на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах, буде вечір пісні, мистецького лова і танку, що відбудеться в рамцях щотижневих суботніх мистецьких розвагових вечорів „Союзівки". У програмі цього вечора виступить відома співачка нюйоркської опери Марія Лисогір, яка відспіває в першій частині свого виступу в'язанку українських пісень в опрацюванні Миколи Лисенка — „Чого мені тяжко", „Якби мені, мамо, намисто", „Навгороді коло броду" і „Садок вишневий" і в другій частині три пісні композиторів Степового, Углицького і Гайворонського. З рецитацією уривків із драм Шекспіра і поезій Шевченка в перекладі на англійську мову, виступатиме артист американських театрів Василь Шуст. Хореографічною точкою вечора буде виступ Нусі Сташинської, яка виведе два модерні танки. Під сучасну пору перебуває на Союзівці багато союзових діячів, як також видатних осіб з українського професіонального і мистецького світу і то не тільки із східніх стейтів ЗДА, але із далекого Заходу та з Канади.

ПІД ЗНАКОМ ДИПЛОМАТИЧНИХ УСМІШОК

Переговори в справі обмеження атомових детонацій, що відбуваються тепер у Москві, почалися в досить веселому настрої. Усміхнений Хрущов дозволив себе фотографувати в товаристві усміхнених американців і британців, заявляючи, що він цілком уже таки оточений „імперіялістами". На фото: державний підсекретар ЗДА Аверелл Гарриман разом із Хрущовим перед відкриттям нарад. За ним американський амбасадор до СССР Фой Колер.

У Південному В'єтнамі відновилась боротьба буддистів проти режиму

Сайгон. — Релігійні провідники буддистів в Південному В'єтнамі заявили офіційним листом до президента Нґо Дінг Дієма, що вони відновлять публічні виступи проти його режиму в боротьбі за права буддистів та проти переслідування їх властями. Буддисти становлять в Південному В'єтнамі яких 70% 15-мільйонового населення. Решта — це католики й визнавці інших релігій, але ціла державна верхівка, включно з названим президентом та його родиною, що є керівною оліґархією, є католицькою. Гострий конфлікт між буддистами і режимом Нґо Дінґ Дієма вибух 8 травня ц. р., коли-то поліція стріляла до буддистської демонстрації в місті Гуе, де буддистам заборонено вивішувати на домах свої прапори, при чому згинуло вісім осіб. Після того, серед ряду публічних демонстрацій, один буддистський духовник на знак протесту облив себе на вулиці газоліною і запалив себе та живцем згорів. 16 червня уряд у буддисти підписали акт угоди, але тепер буддисти закидають урядові злу волю, знехтування тієї угоди та секретне інструювання нижчих властей, щоб вони переслідували буддистів. Перед америк. амбасадою в Сайґоні відбулась демонстрація буддистів. Американські чинники звернули були увагу урядові Нґо Дінг Дієма на шкідливість такої його політики, але той уряд нехтує американськими порадами, дармащо він цілком залежний від військової й економічної допомоги від ЗДА.

• **Комісія для закордонних справ в Палаті Репрезентантів** прийняла в минулий понеділок постанову, що тільки тим африканським країнам можна давати допомогу на військові цілі у грошах або доставах, де існує „розумна підстава", що безпека тієї африканської країни вимагає такої допомоги. Президент Кеннеді противився такій клявзулі, вважаючи, що вона обмежує йому свободу вирішування, кому слід дати відповідну допомогу.

• **У Парижі** арештовано за провини проти моралі 50-річного популярного у Франції автора численних пісень і співака Шарля Трене.

Бостон і Пассейк приготовляють відзначення Тижня Поневолених Націй

Багато Українських Громад уже відповідно відзначили проголошений Президентом ЗДА та губернаторами багатьох стейтів і посадниками багатьох міст Тиждень Поневолених Націй. Інші громади, між ними Бостон і Пасейк, ще приготовляються до такого відзначення в найближчу суботу, 19-го липня, або в неділю, 21-го липня.

Бостон, Масс. (М. В.) Відділ УККА міста Бостону випустив летючки й афіші з закликом до українського громадянства, запрошуючи всіх взяти численну участь в Маніфестаційному Вічу „Тижня Поневолених Націй", що відбудеться в суботу дня 20 липня 1963 року в залі чоловічої „Бостон Латін Скул" при вул. Луіса Пастера ч. 78, о годині 7:00 вечером. Маніфестаційне Віче з програмою організує окремий Комітет Поневолених Націй Нової Англії, спільно з Американським Інститутом та при співучасті всніх національних груп, включно з українцями. Українську громаду міста Бостона в організаційних приготуваннях репрезентував Відділ УККА Бостона через свого референта для зовнішніх зв'язків п. Ореста Шулляка. В мистецькій програмі Віча візьмуть участь лотиші, литовці і мадяри (з хорами) та українська група (хор та молодечі організації). Головним промовцем в політичній частині програми буде конґресмен Едуард Дервінскі з Шикаґа. Також як спеціяльних промовців запрошено сенаторів Кітінґа, Додда, Турмонда та ще двох конґресменів: Фляда і Фіґена. Старанням згаданого Комітету Губернатор стейту Массачусетс проголосить тиждень від 15 до 22-го липня „Тижнем Поневолених Націй" в Массачуссетс. Також очікується прибуття на Маніфестаційне Віче запрошеного кардинала Кушінґа з Бостону.

Пасейк, Н. Дж. Відділ УКК в Пасейк відзначить в неділю дня 21-го липня ц. р. великою політичною маніфестацією Тиждень Поневолених Націй о год 7 вечером в Українській Централі при Говн евеню. До масової участи в цій маніфестації запрошено також сусідні громади з Клифтону, Ґарфільду, Патерзону та околиць. Для репрезентації запрошено також посадників і комішенерів міст Пасейку та Клифтону. Відкриття розпочнеться молитвою та посланієм Митрополита Сенишина, що його відчитає в англійській та українських мовах о. парох Володимир Білинський. Головну доповідь виголосить голова Відділу УККА п. Осип Клисяк в українській мові, та п. Волтер Ґаллаґін в мові анлійській. Провід української громади в Пасейку сподівається, що свідоме громадянство піде слідами інших українських громад і візьме масову участь в маніфестації Тижня Поневолених Націй. (О. К.)

НАРАДИ В МОСКВІ ОХОПЛЮЮТЬ ТАКОЖ СПРАВИ БЕЗПЕКИ ЕВРОПИ

Москва. — Хоч в офіційному комунікаті про конференцію трьох великодержав у справі припинення ядрових детонацій сказано у вівторок 16 липня тільки, що наради проходять „в приязній атмосфері" та шо вони будуть продовжуватись наступного дня, проте за твердженням закордонних кореспондентів в Москві західні делеґати Аверелл Гарриман і лорд Гейлсгем погодились на вимогу Совєтів включити в наради також інші справи, головно ті, які стосуються безпеки Европи. Коментатори пояснюють, що під цим треба розуміти заходи проти поширення атомової зброї та східньо - західній пакт неаґресії, що його буцімто знову висунув Хрущов на конференції з названими західніми предтавниками. Вони погодились перевести в цій справі інформаційну виміну думок, однак застереглись, що офіційна конференція про такі справи може відбутись тільки після того, як будуть переведені відповідні наради між членами Організації Північно - атлянтійського пакту (НАТО). Друге з черги засідання відбулось в колюмновій залі так званого Спірідонського палацу, який був колись власністю багатих московських купців Морозових. Засідання тривало три години і було виповнене діловим розглядом пунктів проєктованого договору про припинення ядрових експериментів. Американські кореспонденти твердять, що західні представники не зустріли якихось особливих перешкод збоку большевиків і що характер того засідання був строго діловий. Тому західні обсерватори є „помірковано оптимістичні" щодо вислідів конференції, яка передбачена на 10 днів. Коло 20 членів конференції сиділи довкола круглого стола. Фотографам і закордонним кореспондентам дозволено на вступ до залі конференції тільки в початковій неформальній частині засідання. Запитаний про те, чи наради проходять корисно, Валеріян Зорін, заступник шефа совєтської делеґації, міністра закордонних справ Андрея Громика, відповів: „думаю, шо так". Західня преса твердить, що коли б дійсно дійшло до підписання з Совєтами договору про припинення ядрових детонацій, то це було б започаткуванням ділових нарад над міжнародним розззброєнням. Британський міністер закордонних справ лорд Гюм висловився також оптимістично, пояснивши, що атомові детонації страшенне коштовні та втратили вже свою первісну вартість для збройних цілей і для безпеки країн, з уваги на великі готові запаси різнородної ядрової зброї.

В Об'єднаній Арабській Республіці продукують протилетунські ракети

Каїро. — В минулий понеділок 15 липня ц. р. переведено в Об'єднаній Арабській Республіці успішно першу спробу з протилетунською ракетою, себто з землі в повітря. Цій спробі приглядався президент Ґамаль Абдель Насер. Над створенням власної ракетної зброї віддавна працюють в Об'єднаній Арабській Республіці (Єгипті) німецькі атомові та ракетні вчені і з цього приводу Ізраїль вчинив міжнародний галас, вбачаючи в цій праці німецьких вчених продовжування нацистської політики у відношенні до жидів. Названий єгипетський президент при кожній нагоді заявляє засадничу ворожість у відношенні до самої екзистенції Ізраїльської держави. В британській палаті громад Едвард Гіт, лорд королівської печаті, заявив в минулий понеділок, що „існують познаки, що на Середньому Сході вже існує деяка атомова зброя". Пізніше спростовано цю заяву так що Едвард Гіт мав на увазі існування не безпосередньої атомової зброї, а таких ракет, які можуть мати атомові стрільна.

Серед італійських комуністів фермент на тлі спору Москва-Пейпінґ

Рим. — Серед італійських комуністів почався такий фермент на тлі спору між Москвою і Пейпінґом, що тамошній комуністичний провід розв'язав цілий відділ комуністичної молоді в Римі та виключив з партійних рядів комуністичних лідерів з Падуї. На деяких робітничих домах в Міляні появились написи „Хай живі Мао Тсе-тунґ", а в різних італійських містах розкинено летючки, прихильні китайським комуністам та гостро критичні у відношенні до офіційного проводу італійської комуністичної партії, вірної Москві. Між іншим, в одній такій летучці гостро таврується вигідний спосіб життя комуністичних „промінентів" в Італії, які мають свої льожі в оперних театрах, після прем'єр відбувають бенкети, їздять люксусовими автами і втішаються життям багатих людей. Войовничі комуністи слушно піддають під сумнів здібності таких комуністів проводити революцію та їхнє бажання щодо зміни режиму, а якому їм так добре живеться. Фермент існує не тільки в італійській комуністичній партії. Ось з бельгійської комуністичної партії виключено колишнього її засновника, старого комуніста Анрі Глінера, який тепер заявився за китайськими комуністами. Так само в Румунії не подано до газет вістки про останній „Відкритий лист" компартії СССР до китайських комуністів і дільки в три дні потім проголошено його.

У СВІТІ

• **Високий соаршина совєтської розвідки,** який вже півтора року тому втік на Захід і виявив цінні тайни совєтської шпигунської роботи, називається Анатолій Дольницін. Шойно тепер виявила це англійська преса. Дольницина перевезено з Америки до Англії для дальших допитів. Там він подався на азиль, що йому його британський уряд признає та вможливить замешкати в Англії під прибраним прізвищем.

• **Портуґальський** міністер закордонних справ д-р Альберто Франко Ноґейра закинув ворогам Портуґалії, що вони повели проти неї „війну нервів", щоб примусити портуґальський уряд виректись колонії Анґолі і інших портуґальських посілостей в Африці. Портуґалія не хоче зробити це, тому африканські арабські й муринські держави настоюють тепер на виключення її з Об'єднаних Націй.

• **В Західній Німеччині** німецький суд судитиме першого американського вояка за злочин убивства. Вояк Роберт Манис з Балтимору, втікаючи до Австрії з Баварії, застрілив на кордоні 7 ц. м. німецького поліціянта, коли той з підозрою поставився до пофальшованих документів Маниса. Ще того самого дня арештувала його австрійська поліція. Австрійська влада погодилась видати його Німеччині. Йому грозить досмертна в'язниця, бо в Західній Німеччині нема кари смерти.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Переговори в Москві

У Москві відбувається конференція в справі припинення ядрових вибухів, яка аіби має вигляди на успіх з уваги на нову тактику большевиків. Наради в цій самій справі ведуться насправді впродовж п'ятьох років. 29-го січня минулого року спеціяльна Женевська конференція в цій справі закінчилась повною невдачею на своєму 353-му засіданні, після безплідних 39-місячних нарад. Відновлено ці наради 14 березня минулого року в рямцях 17-членної конференції в справі міжнародного роззброєння, при чому для справи атомових детонацій існувала там окрема Підкомісія. В цій справі велися американсько - совєтські переговори в Ню Йорку на терені Об'єднаних Націй і у Вашингтоні. Президент Кеннеді безпосередньо апелював в цій справі до Хрущова під час своєї зустрічі з ним у червні 1961-го року у Відні. Все це ні до чого не привело, бо большевики спершу не погоджувалися взагалі на ніяку систему міжнародної контролі, яка внеможливила б підступне зламання договору, а згодом погодилися були тільки на три такі інспекції впродовж року, не захотівши обмірковувати ділові подробиці такої контрольної системи. Чому ж тепер у Москві, Вашингтоні і Лондоні зросли надії на успіх?

Як звичайно, все залежить від доброї чи злої волі Москви. Її тактика завжди дуже плинка, залежна від причин, для Заходу здебільша незрозумілих, або щонайменше неясних, бо цими причинами не раз бували закулісові спори на кремлівській верхівці чи сварні всередині міжнародної комуністичної сім'ї. Так було і цим разом. Ще 24-го квітня, коли американський амбасадор Фой Колер передав Хрущову суґестію Вашингтону пожвавити атомові переговори у Женеві, Хрущов поставився до цього неґативно, ба, він відкликав попередню свою згоду на три річні міжнародно - контрольні інспекції. Аж ось 31-го травня погодився на таку пропозицію Кеннеді і Мекміллена. У зв'язку з цим Фой Колер прилетів до Вашингтону, і після розмов із ним — президент Кеннеді 10-го червня цього року виголосив в Американському університеті у Вашингтоні велику промову, в якій заповів атомову конференцію „на високому рівні" у Москві і закликав до „нового підходу до холодної війВправді у своїх промовах під час подорожі по західньоевропейських країнах, особливо у Берліні, Кеннеді потвердив рішення ЗДА боронити Західню Европу, проте водночас він закликав до обмежування в атомовому збросні. Хрущов у довгих розмовах з лідером британської Партії Праці, майбутнім прем'єром Британії Гаролдом Вілсоном, та з бельгійським міністром закордонних справ Полем Генрі Спааком ніби виявив примирливі інтенції. Ці інтенції підкреслив він „сердечним" привітанням західніх делеґатів на цю московську конференцію.

Таким чином у міжнародній ситуації повіяло духом якоїсь нової відлиги. Вона була б не першою в історії східньо - західніх взаємин. Вже в останньому десятиріччі ми мали „духа Женеви" і після того „духа Кемпу Дейвіда", і після кожного такого „духа", що символізував відлигу, приходило нове загострення відносин. Тепер ніби Москва готова на нову „передишку" в холодній війні із Заходом у зв'язку з своїм гострим спором з Китаєм та хаосом у своєму сільському господарстві. Наставлені на мир, Вашингтон і Лондон стараються використати цю коньюнктуру. Небезпечний момент у тому, щоб не утотожнювати совєтської принципової політики з тактикою і не забувати, що поза всіма коньюнктурними усміщками Хрущова непохитно і незмінно стоїть його замір угробити вільний світ.

Знову „буржуазний націоналізм"

Аналіза виступів вождів КПСС і її філії Комуністичної партії України, що ними були попереджені чи й супроводжені переміщення і зміни в керівництві останньої, виявляє наглядно, що „буржуазного націоналізму" дошукується сьогодні Кремль уже й серед деякої частини компартійного проводу в Україні, як це вже було часто в минулому, коли за український „буржуазний націоналізм" десяткувала Москва цілі партійні проводи. „Буржуазний націоналізм" відкривають сьогодні московські самодержці і їхні намісники на Україні не так у тих чи інших сепаратистичних і відосередних політичних тенденціях, як в самих намаганнях брати до уваги „місцеві інтереси", які то намагання визначають у Москві, як „місництво", „рвацтво", „шовінізм" і інші „пережитки націоналізму".

Показовим з цього погляду можуть бути виступи Л. Ільічова і Н. Хрущова на червневому пленумі ЦК КПСС і А. Скаби та М. Підгорного на липневому пленумі ЦК КПУ в днях 1-2-го липня цього року. „Слід рішуче покінчити з проявами місництва. Тут потрібні наполегливість і тверда воля. Треба покінчити з рвацтвом, починаючи з республік і кінчаючи підприємствами. Треба пам'ятати, що рвацтво — це велике зло", — говорив Хрущов на червневому пленумі ЦК КПСС у Москві, попереджаючи перед тим „деяких товаришів", які мають „свою окрему думку" і „нерідко підмінюють клясовий підхід до оцінки суспільних явищ національним, расовим", що партія не толеруватиме тих їхніх „окремих думок". Точніше говорив про „пережитки націоналізму" Л. Ільічов у своїй доповіді на цьому ж московському пленумі. „Однак пережитки націоналізму — казав він — живучі, цупкі, вони так чи інакше дають знати про себе і в наших умовах. Проявляються вони в різних формах. Їх можна помітити в прагненні окремих працівників „урвати", треба чи не треба, більше асигнувань для „своєї" республіки або області на шкоду загальнодержавним інтересам. Тут і підкреслювання національної винятковости, ідеалізація минулого, культивування під прапором національних особливостей реакційних звичаїв і нравів". Повторюючи майже дослівно сказане Ільічовим, його київський підголосок А. Скаба заявив, що „партійні організації повинні рішуче виступати проти найменших проявів національної обмежености і егоїзму, виховувати всіх трудящих в дусі непримиренности до найменших спроб протиставлення „місцевих інтересів" загальним інтересам боротьби всіх радянських народів за комунізм". „Прояви місництва, яке іноді переростає в пряме рвацтво", громив і Микола Підгорний, заявляючи, що „знаходяться ще товариші, які вважають головним у своїй діяльності забезпечити будь-що „свою" область, „своє" підприємство і попереджаючи, що „місництво і рвацтво, які перетворюють керівника в ділка, далекого від розуміння загальнодержавних інтересів, несумісні з високим почуттям радянського патріотизму і інтернаціоналізму".

Наведені тут цитати з виступів партійних вождів доводять, що головною причиною усунення В. Щербицького із посту прем'єра Української ССР і інших змін у керівництві КПУ був знову ж таки „буржуазний націоналізм", прояви якого розкрила Москва уже й навіть у діяльності свого ж донедавнього сатрапа і його соратників на Україні, які може й несвідомо, як режимні бюрократи, почали заступати й обороняти в дечому місцеві українські інтереси проти централізаційного і русифікаційного тиску Москви.

Богдан Галайчук

АРҐЕНТИНСЬКИЙ „ГЕППІ ЕНД"

Буенос Айрес. — Арґентинські вибори, що їх очікувано із запертим духом і з неприхованими побоюваннями, випали напрочуд щасливо: всі небезпеки „згинули, мов роса на сонці", переміг кандидат, який найбільше заслуговує на довір'я, „народний радикал" Ілія. Правда, здобув він лише релятивну більшість (169 електорів), але настільки поважну, що його вибір можна вважати майже певним; на другому місці стоїть „непримирний радикал" Аленде із 106-ма виборцями, на 3-му Арамбуру із — 88-ма.

Найбільшою небезпекою — яка виглядала зовсім реальною, ще недалеко до виборів — була б перемога „національно - народного фронту", змонтованого і фінансованого Рохеліом Фрихеріо та його інфільтрованим апаратом. Правда, фронтовий кандидат — Ліма — не комуніст, а консерватист, але він був свідомий, кому завдячуватиме інвеституру та фінансування виборчої кампанії. Щоб вибраний у таких умовинах президент міг згодом висмикуватися від кураторії інфільтрованого комунізму, на це треба було виняткової енерґії та сміливости — а цими прикметами Ліма не грішить. Перемога Фронту була б однозначна з „континуїзмом", тобто продовженням фрихерівсько- фрондізівського режиму. Що гірше, можна було побоюватися, що під час Ліминої каденції закінчиться перша фаза, підготовна, і прийде пора на перебрання влади. Бо за адміністрації Фрондізі Арґентина пройшла процес „дозрівання до революції" у приспішеному темпі: щораз більше обниження купівельної сили робітничих платень і, як неминучий наслідок, безробіття. З другого боку роздор і повний занепад дисципліни серед елементу, який мав бажання і силу протиставитися переходові влади в комуністичні руки, тобто серед збройних сил.

Останнього тижня, коли Фронт рішив збойкотувати вибори, ця небезпека минула, зате зависла друга: відсоток білих карток буде настільки поважний, що леґітимність нового президента, як і губернаторів, буде під сумнівом. В той час не було вже небезпеки, що білі картки творитимуть 51%, але існувала можливість, що, з огляду на розпорошення позитивних голосів, ніякий кандидат не дістане поважної релятивної більшости, яка перевищувала б кількість білих карток — тобто тінь „білого переможця" відбере президентові моральний авторитет і дасть моральне оправдання підривній акції.

Така небезпека існувала б, зокрема, на випадок вибору президентом Арамбуру, якого пероністи вважають — і не без причини — ставленцем реакції. Такий вибір був би дуже небажаний і з інших оглядів. Як тимчасовий президент від 11-го листопада (місяць, коли прогнано Перона) до 1-го травня 1959-го року, тобто до передачі влади Фрондізі, він мав повноту влади, не лише виконної, але й законодатної і — тим самим — необмежену можливість виявити талант державного мужа. Єдиним позитивом — який безнастанно підкреслюють його прихильники — було привернення конституційности: розписав вибори і передав владу вибраному президентові. Не зробив ніякого поважнішого зусилля, щоб рятувати економіку, зведену на манівці Пероном, а далі брів тими манівцями: бюрократичний апарат публічної адміністрації та державних підприємств, хворобливо розбудований Пероном, зростав під рукою Арамбуру, а вслід за тим зростав і бюджетовий недобір. Політикою реваншизму Арамбуру загнав був пероністів у підпілля, де вони попали під вплив комуністичного „старшого брата", краще приготованого до боротьби на тому терені; згодом пероністи вирвалися з-під тої кураторії, але три роки наґінки відіпхнули їх від національної спільноти, стоплюючи в суцільну, неприступну групу. Арамбуровому „ґорилізмові" завдячує Арґентина створення ґордійського вузла перонізму, якого не може розв'язати, дармащо вже минуло 8 років від часу прогнання Перона.

Але коли справжні „ґорилі" відзначаються теж непримиренністю супроти комунізму, Арамбуру обмежував свою аґресивність виключно пероністами, відкриваючи необмежені можливості перед комуністами, які за Перона булиназагал коротко тримані, так що лиш під кінець його правління спромоглися на інфільтрацію партії та синдикатів, і то дуже дискретну. За Арамбуру вони дістали повну контролю над університетами та деякими ділянками адміністрації і глибоко інфільтрували різні публічні царини, культурне життя, пресу тощо. На протесто „ґориль" Арамбуру відповідав, що в Арґентині комуністи не творять ніякої загрози, бо у виборах не дістали вони ніколи навіть 5% голосів... На оправдання ген. Арамбуру слід додати, що він стоїть поза підозрінням у комунофільстві — і що його поставу супроти комунізму слід записати на рахунок бистрої інтеліґенції.

Коли президент не має бличкучої інтеліґенції та індивідуальности, державна керма переходить в руки його партійних однодумців. Біда в тому, що Арамбурову кандидатуру висунула зовсім нова партія, створена перед виборами „ад гок", саме на те, щоб висунути ту кандидатуру, за якою голосувала лише одна з давніх партій, т. зв. „прогресивні демократи"; ця остання здобула 42 електорів, а 46 здобув Арамбуру на власний рахунок. А що Арамбурова передвиборча пропаґанда була дуже коштовна, поставало таке питання: хто її фінансує і хто стоїть за склеєною партією? На списку фрихеристів, оголошуваному міністром внутрішніх справ (про це писали ми у квітні) фіґурував один громадянин на прізвище Шмуклер, що збирав фонди на Арамбурову виборчу кампанію. Було мало правдоподібне, щоб сам Арамбуру належав до фрихеристів — мабуть Фрихеріо допомагав йому без його відома, з тактичних міркувань: голосна пропаґанда Арамбуру мала служити як своєрідний реакційний страхополох, що облегшував цементування „Національного Народного Фронту".

Більш правдоподібно, що за Арамбуру стоїть банк Леб, відомий із свого вміння фінансувати вибори та революції — і опісля діставати, як „відсотки" від вложеного капіталу... рентовні концесії. Або деякі нафтові фірми, які дістали від Фрондізі концесії протиконституційним шляхом, завдяки корупції — і тепер бояться, що новий уряд уневажнить їх. Так чи інакше, важко було очікувати від Арамбуру оздоровлення відносин, економічних і моральних — зате треба було побоюватися дальшого загострення соціяльного напруження, скріпленого крайнім недовір'ям збоку перонівських мас.

Обидва найповажніші кандидати, Ілія та Аленде, висунені двома відламами радикальної партії.

Це — типова партія середньої верстви, яку створили в 90-их роках минулого сторіччя европейські емігранти та їхні діти — у змаганні за рівноправність проти консервативної партії, яка до того часу монополізувала владу, боронячи традиційні привілеї лятифундистів та високої фінансієри. Консерватисти трималися при владі шляхом виборчого терору та надужить, але в перших чистих виборах, 1916-го року, радикали перемогли, і, завдяки дальшим виборчим перемогам трималися при владі до 1930-го року, коли вернулися консерватисти, шляхом військового перевороту, першого із серії, яка триває до наших днів. 14 років радикальних президентів, зокрема дві каденції Іполіта Іріґоєна, це був період чистої демократії; від 1930-го року радикали творили єдину поважну парляментарну опозицію проти консерватистів, опісля проти Перона.

Після прогнання Перона Фрондізі викликав розлам у радикальній партії, при чому лише мала частина партійних кадрів приєдналася до його „непримирних радикалів"; — справжнє продовження традиційного радикального руху творять „народні радикали", які перемогли у виборах 7-го липня цього року.

СЛАБІ ВИГЛЯДИ НА ВРОЖАЙ В УКРАЇНІ

Ми вже повідомляли, що зима цього року в Україні була тяжка і довготривала. Великі морози пошкодили посівам озимих, а довготривалість зими і прихід весни з великим запізненням значно утруднюють переведення посівної кампанії.

Про це довідуємося з матеріялів, вміщених у республіканській пресі з 6-го липня цього року.

Одною з особливостей цьогорічних жнив — стверджують матеріяли — є факт, що хліба цього року низькорослі. Очевидно, причиною цього факту є те, що вони були пошкоджені морозами і снігопадами, а друге те, що (коли йде про ярі) вони посіяні запізно і не вспіли як слід розвинутись. Внаслідок цього колос вийшов неповноцінним, отже і врожай не буде такий, на який розраховувано.

Але є ще й інша трудність. Низькорослі хліба треба косити на дуже низькому зрізі, бо інакше, як пишеться в матеріялах, в багатьох областях України забракне грубих кормів. Це у свою чергу відіб'ється на продукції молока та м'яса.

Тільки ж, щоб вести косовицю хлібів на низькому зрізі, треба було пристосувати до цього збиральну техніку, а цього перед жнивами не зроблено. Крім цього в пресі вказують ще на такі труднощі цьогорічних жнив: агрегати включено у жнива пізно, а використання їх вкрай незадовільне; роботу на полях починається пізнім ранком, а кінчається рано ввечері; мають місце великі простої в роботі машин внаслідок технічних і організаційних неполадок; є великі втрати в зерні і соломі.

При такому стані хлібів і інших зернових культур, як вони є тепер, треба б на збиранні застосовувати пряме комбайнування, тобто за одним разом косити і молотити, але партійні комітети і виробничі управління чомусь заборонили вживати цього способу і настоюють на системі роздільного збирання, тобто кошенні у валки і молоченні валків щойно після кількох днів. Такий метод застосовується, але він приводить до великих втрат у зерні: часом одна третина зерна пропадає. Це все показує, якою „вдалою" була остання реорганізація керівництва промисловістю і сільським господарством.

Хоч жнива і наблизилися вже до північних областей України, господарства не готові ще із збиральною технікою, бо підвели їх районові управління „сільгосптехніки".

Керівники багатьох господарств ще й досі не вирішили, як їм збирати зернові, чи прямим комбайнуванням, чи роздільним збиранням.

З цього всього видно, що коли йде про врожай зернових, то цього року на цьому секторі буде провал. Це, зрештою, ясно виходить із самих матеріялів, в яких сказано:

„Коли озимі загинули на великих масивах, а ярі слабо розвиваються, кукурудза залишається єдиним резервом для забезпечення виконання пляну гуртового збору зерна".

Але не знати, як воно буде з кукурудзою, бо догляд за посівами її ведеться незадовільно, зокрема великі недоліки в цьому напрямі є у Харківській, Дніпропетровській, Черкаській, Чернігівській, Сумській та Волинській областях.

Матеріяли згадують, що і з обробітком цукрових буряків не все гаразд, зокрема слабо в цій справі у Миколаївській, Сумській, Одеській та Кіровоградській областях.

Чи не тому Хрущов виїжджав недавно з Москви до Києва?

При всіх інших „політичних" причинах, потреба підігнати „українських товаришів" може бути одною з дуже важливих причин його виїзду. І це може свідчити про серйозність ситуації, яка створилася із жнивами в Україні.

(абв.)

БАЖАННЯ

... Вода десь точить
білий камінь.
И здається, знов я там іду,
де рвав маленькими руками
рум'яні вишні у саду.

Чи був я там, де ночі крила
зорю ронили не одну,
де кліть хиталась і летіла
і падала у глибину...

Чи то у полі золотому
я йду, по чорних днях біди,
коли крізь грім гармат додому
я повернувся назавжди.

О, як хотів би, краю мій,
я знову рідний степ побачить,
почути гомін заводський,
що чув я в дні свої хлоп'ячі!

ВОЛ. СОСЮРА

Л. Івченко

Свій для свого

Пригадую, як після першого концерту Капелі Бандуристів у Карнеґі Голл в Ню Йорку одна „стара емігранка" сказала „новій" з великим задоволенням:

— А ми таки їх добре привітали!

І це була правда. В ті роки був і запал, і горіння, і людське, душевне ставлення до своїх людей, а особливо до людей, що своєю піснею і незрівняними звуками своїх бандур будили почуття в українців і з хоплювали американців.

Але час плине, всі ми потрсху перетворюємось у „старих емігрантів", а також — і це значно гірше — у старих душею, у людей, що в них бандура не викликає почувань, а яких з українських пісень цікавлять тільки приспіви українською мовою до танців, з румбою і твістом включно.

Проте, є група людей, яка не старіється, душі яких горять молодим запалом і далі, і почуття національного обов'язку говорить голосніше за бажання власного комфорту і вигоди. Серед них чи не на перше місце треба поставити знову ж таки Капелю Бандуристів, яка виїздила до Европи, щоб там пропаґувати українську культуру і яка тепер їздила по університетських містах — де з колосальним успіхом будила свідомість американців до українського мистецтва і культури. Ми читали про це в газетах — і кивали похвально головами, радіючи, що ось є люди, якими ми можемо пишатись.

Але ті, хто став членом Т-ва Приятелів Капелі Бандуристів і одержують звіти цього Т-ва, — для тих відкривається картина значно сумніша, щоб не сказати приголомшуюча!

Річ в тому, що Капеля Бандуристів від своєї подорожі в Европі не може ніяк вилізти з боргів. На 1963 рік на Капелі є ще 30.000 долярів боргу. А коли придивимось уважно до цифр, то побачимо, що Капеля б'ється в боргах тому, що мусить платити великі відсотки. За минулі роки Капеля виплатила майже 10.000 долярів відсотків! І не комусь там чужому, а таки своїм рідним кредитівкам.

Після консультації з Центральним Управлінням Кредитівок у Вашингтоні, мені здається, що найкращим виходом було б, щоб кредитівки повернули Капелі взяті з неї відсотки у формі замовлень на рекляму, на „адвертайзмент", що цілком дозволяється американськими законами. В такому разі, кредитівки одержали б свої гроші, а Капеля не мусіла б нести додаткового тягару на сплату відсотків, і до того ж кожна з кредитівок мала б надруковану на програмах Капелі велику рекляму! Всього цих кредитівок є чотири, і коли б вони ухвалили витратити по 2 500 дол. на рекляму, то і для них це не було б великим тягарем — і для Капелі Бандуристів це одразу ж полегшило б тягар боргів майже на одну третину!

Якщо маємо гасло „Свій до свого!", то мусимо мати і гасло „Свій для свого".

Олекса Грищенко

МОЇ ЗУСТРІЧІ Й РОЗМОВИ

З ФРАНЦУЗЬКИМИ МИСТЦЯМИ

(III)

Не пам'ятаю вже добре, як і коли я потрапив до Ван Донґена, десь поблизу парку Монсо, на прийняття. В центрі великої залі біля широкого стола з „яствіями", між гуртом модерних панночок, жінок у сміливих і визивних одягах, струнко стояв Ван Донґен. Масними очицями фавна обводив він зблизька жіночі обличчя, стискав своїми руками довгі випещені руки, гукав кудись через голі плечі. Розхилив я коло, взявся за боки і поніс дзвінким басом під стелю: „Ой на горі та женці жнуть..." „Браво, Грищенко, кричав Ван Донґен, браво!" Навколо плескали в долоні аристократки-моделі славного мистця. Чи не було тут чогось від Рембрандта, від розмаху його геніяльного земляка? Балакливі язики розказують, що Ван Донґен в юнацьких роках робив рисунки для фривольних ревю, бідуючи, носив мішки в паризьких Галях і продавав на великих бульварах за копійки свої портрети...

Ще коли Бернгейм-Жен мав свою ґалерію на площі Мадлен, мене вразила там виставка Ван Донґена. Великі розлогі полотна з Венеції, мальовані широко то площинами, то рубцьовані пензлем. Було в них щось нове, незалежне і свіже. Швидко після цієї виставки мистець зірвав контракт, як і Матіс, з могутнім маршаном. Непосидющого голляндця за працею бачили Марокко, Еспанія, Італія, Єгипет, звідки він привозив усе нові мотиви.

Улюбленець „великого світу" і один з наймодніших мистців своєї доби, він самопевно поводився між мистцями і жінками. Пам'ятаю, як він відвідав мою виставку в ґалерії Дрюе в 1936 р. Вічно молодий, рожевий, але з білою, як сніг, бородою-лопаткою, він загадково перейшов по ґалерії, роздивився, сказав кілька приятельських слів, і загадково вийшов...

Про Ван Донґена кружляє в Парижі така анекдота: десь Матіс (старший за нього на 7 літ) працював з Ван Донґеном і попрохав його „ґому" (радирки). „Ґому? — запитав саркастично компатріот Рембрандта, — що це таке ґома?" — Ця бутада добре характеризує Ван Донґена і його малярство, безпосереднє, свіже, схоплене з бистротою без поправок, завжди під імпульсом і з першого враження.

Останніми роками Ван Донґен осівся із своєю дружиною, — другою, молодшою від нього на 40 років, — у Монако. У Парижі говорили, що непосидющий голляндець уже до нічого не доторкається. Кілька місяців тому отримав я з Монако карточку з портретом його і мадам Ван Донґен: „Мр." на портреті було закреслено, і на фото виглядав він сумний і безнадійний...

ПОЛЬ ҐІЙОМ
Paul Guillaume
1892-1934

Після приїзду до Парижу з Константинополя, зиму 1922 року прожив я в Фонтене о Роз. Мов зачароване, французьке містечко з тихими вуличками, на гірці старовинна церква. За високими мурами серед парків віллі з городами з садочками бузків і троянд. Ні шуму, ні руху в столиці. До Парижу година їзди трамваєм. Потрапиш сюди опівночі чи вранці — і якийсь чар французької провінції зайде в душу, заворожить, наддасть сили для непевного „завтра". Через вулицю-дві від моєї віллі мешкав Ляпрад, один з мистців ґалерії Дрюе, і трохи далі Кіслінґ. Цей, відважний і кріпкий, ходив у Париж пішки, влітку гонив босими ногами, несучи за плечима черевики на палиці, щоб їх не побити.

В перші дні життя-змагу в Парижі припадково відчинились мені двері знаменитого мешкання знаменитого дантиста П. Кричевського. Сім кабінетів на першому поверсі при вул. Ешель, майже навпроти Лювру. Не тратячи й хвилини, в цих кабінетах Кричевський приймав і лікував найбільших міністрів, адвокатів і часом нашого брата — мистців. Цих не за гроші, а за картини. У нього в помешканні була ціла колекція образів модерних мистців-приятелів. Він товаришував з Пікассо. Суворий на вигляд, добрий душею український жид (народився десь на Полтавщині), шкутильгав на одну ногу і мав геніяльну руку, як мало хто з його колеґ. Під час перших моїх відвідин він кинув сухо: „Хочете жити в моїй віллі в Фонтене о Роз? Одне лихо — вілля не огрівається".

Я не загаяв часу, щоб залишити готельчик при вул. Брансіон на останній зупинці підземки перед Бульонським лісом. Перша ніч у віллі мого доброго дантиста була страшенна. Спав під тяжким матрацом і бачив сни навіжені! Але вілля мала великі стіни, і я обвішав їх, як у гарному ательє, оліями, ґвашами й акварелями Царгороду. Закликав критиків, візантологів, побували в мене Андре Левінсон, Ґабрієль Міле, Шарль Діль, два найбільші французькі авторитети у візантиці. Цікавились вони особливо демонами, яких я відкрив на стовпах царгородської Софії.

Дружина Кричевського вже не раз натякала мені на портрет, який я мав зробити з неї. Молода, довгасте лице, на ньому ледь помітні брунатні цяточки. „Ходіть зо мною", запрошувала. На другому поверсі гарне інтимне помешкання. Будуар, гаряче огрітий каміном. Із шафи взяла довгий кусень тканини: „Загорніть мене, Грищенко, цією драперією, — сукня для маляра то ніщо". Загорнув я її всю, обвів, як міг. Вона лягла на ліжко, повернулась, — малюйте, каже, в такій позі. Дав я їй в руки карти з рожевими спинками і почав біля вікна рисувати. На обід принесла мені, між іншим, шматочок сала, — „українці, сказала, люблять сало..."

За другим сеансом моя оригінальна моделька, драперія якої прибирала все нові, несподівані форми, з'явилася вже в кубістичному рисунку на великому, майже двометровому полотні. А за тиждень картина підсихала десь у коридорі. Виставив її в Осінньому Сальоні; образ, на жаль, щез у якомусь готелі під час моєї подорожі в Португалію.

Дошкуляв мені у буржуазній віллі дантиста не лише холод, а й голод. Одного дня набив я картонову теку ґвашами й акварелями і подався в Париж. З вулиці на вулицю, з ґалерії в ґалерію оббивав я пороги. Ніде не щастило. Не пощастило і в ґалерії Жоржа Петі. На ті часи дуже відома ґалерія, зараз за церквою Мадлен, при вул. Комартен. Шістнадцять років пізніше (в 1939) піднявся я з карточкою рекомендації від ексдиректора закритої ґалерії Дрюе в ґалерію Шелера при вул. Теґеран. Чемний француз з густою білою як сніг, чуприною підвів руку і закричав. „Моншер Гріченко, ви мене бачили в ґалерії Жоржа Петі молодим, — він ткнув пальцем на білу голову, — пам'ятаю добре ваші царгородські ґваші!"

Український Народний Дім в Ню Йорку

Довга, крута і прикра історія Українського Народного Дому в Ню Йорку, — ще того з 6-ої вулиці, що перестав існувати серед найсумніших матеріяльних і моральних обставин, залишивши на довгі роки пустку. Заповнено її купном колишнього „Стайвензант — касина" при 2-ій Евеню ч. 140-142 при кінці 1952 року. — З того часу минуло 10 років і ця подія насправді заслуговувала б на „ювілей".

На адресу Комітету, що заініціював збірку уділів і купив той будинок, було вже чимало докорів: що будинок замалий на великі потреби громади, що нема в ньому такої великої залі, щоб організатори репрезентаційних балів не мусіли втікати з нього до інших просторих заль Ню Йорку й топити в них великі гроші, що нема в ньому театральної залі та що не можна влаштовувати в ньому мистецьких виставок на більшу міру. Це все правда. Але Ініціятивний Комітет, який взявся був за цю справу, зібрав був 38.000 дол. і став був перед ділемою: або купном будинку доказати громаді, що заміри Комітету реальні, або взагалі відмовитись від наміченої цілі. Закуплено будинок за 75.000 дол., після чого докуплено сусідній дім за 35.000 дол. чим, з уваги на поширену площу, значно збільшено вартість полученої посілости. Разом закуплених за 110.000 дол., але дальших 58.000 інвестовано туди на необхідні ремонти, введення холодільної системи, перероблення частини партеру на бару й ресторан, модернізацію туалет, закупно нового інвентаря і т. п. Після відрахування 52.000 дол. на амортизацію, — нерухомості, інвентар УНДому становлять бухгалтерійну вартість 115.200 дол. Але насправді ця вартість вища, коли взяти на увагу положення обох будинків — при одній з найрухливіших вулиць Ню Йорку, та ще й передбаченій на переведення туди нової підземки. Після закуплення будинку вдалося зібрати ще 20.000 дол. титулом уділів, до загальної суми 58.600 дол. Український Народний Союз і Український Робітничий Союз поспішили з уділенням гіпотечних позик (моргеджів), на суму 79.250 дол. З того найбільшого боргу, що тяжить на УНДомі, сплачено вже кругло 20.000 дол. Сплати довгів, біжучі обов'язкові видатки на податки, асекурацію, світло, воду і т. д. та на неминучі щораз якісь нові ремонти у старому будинку ставили адміністрацію УНДому у важку ситуацію з уваги на брак оборотового капіталу. Приходилося затягати короткотермінові позички на підписи окремих членів Дирекції. Проте з роками цей стан кращав, а не погіршувався. Щорічні доходи збільшуються. І так, у минулому 1962 році позиція прибутків була 116.000 дол, себто на 9.000 дол. більша, як попереднього року. Воно й уможливлює швидшим темпом сплачувати довги. Вони є найболючішою справою для Дирекції УНДому з уваги на відсотки; в минулому році прийшлося заплатити кругло 5.000 дол. на самі відсотки. Коли б позбутися тих довгів, то можна б виплачувати уділовцям дивіденди, — можна б тоді прийти перед Загальні Збори уділовців з проєктом творення нового поважного основного фонду з увагою на можливості придбати більший, кращий, просторніший Український Народний Дім в Ню Йорку.

Отож Дирекція УНДому стоїть перед двома завданнями: ближчим завданням є здобути фонди для „вичищення" господарки УНДому від його грошових зобов'язань супроти вірителів. На день 31 грудня 1962 р. було їх докладно 59.757.01 плюс 12.223.07 короткотермінових заборгувань і дрібних залеглостей. Сума 71.980.08 ніби велика, але при постійних прибутках, при мастку — нерухомостей й інвентаря — на 168.100.43 дол., при зрівноваженому бюджеті й чистих щорічних зисках — це не є така поважна сума, щоб її не можна було дістати. Очевидно — дістати її не з нової позички, а безвідсотково, від тих людей, які вірять в корисність Українського Народного Дому для громади та в його рентовність, мають капітал і льокують його в підприємства та посілості ризиковніші і від української справи цілком далекі. Оце саме найважливіше завдання нової Дирекції, обраної на Загальних Зборах 18 квітня ц. р.: зібрати потрібний капітал, щоб „обчімхатись" з довгів, які утруднюють фінансову санацію УНДому через прив'язані до них високі відсотки. Дальшим завданням є рушити з місця справу придбання іншого будинку, більшого, придатнішого до великих і різнородних потреб громади, перш усього, з великою залею на балі в карнавалі, театральні вистави й поважні концерти. Це не утопійна мрія бо вже попередні Дирекції мали в цьому напрямку цілком реальні деякі проєкти. Однак успіх кожного проєкту залежить перед усім від того, щоб проблемою Українського Народного Дому в Ню Йорку взагалі зацікавити ширше коло української громади в тому метрополітальному місті, аніж дотепер. Аж прикро казати, що можна вичислювати десятки загально відомих і заможних наших громадян, які живуть не то на території Великого Ню Йорку з його п'ятьма дільницями, а в найближчій таки околиці УНДому, в долішній частині Манґеттену, які по нинішній день не є уділовцями

Спопуляризувати наново справу УНДому в Ню Йорку, — це найперший обов'язок нової Дирекції, та передусім її екзекутиви. На голову Дирекції переобрано адв. І. Волинця. Його заступниками є Вол. Баранецький і Михайло Лисогір, секретарем інж. І. Когут, скарбником І. Винник. До Екзекутиви входять ще: В. Бідяк, інж. М. Лепкалюк, адв. В. Стен і адв. Степан Ярема. До Контрольної Комісії входять: Я. Гузар, І. Гелетій і Е. Стахів. Крім них — ще 13 дальших видатних наших громадян, репрезентантів різних установ, станів та професій входять до Дирекції, затверджуючи постанови Президії чи Екзекутиви та вирішуючи найважливіші справи, на строго діловій, аполітичній і понадпартійній базі, як лицює в такій установі - національній установі.

І. К-н

Шевченкові роковини у Ванкувері, Канада

День 31-го березня застав українські громади Ванкуверу, Волей, Бирнибі, Нового Вестмінстеру, Річмонду, Сарей та ще доброго півдесятка інших місцевостей у новім Українськім Католицькім центрі при Кембі й 14-ій Евню. Це національно свідоме громадянство під проводом ванкуверського Відділу КУК і при активній співпраці його складових організацій, склоняло голову перед тінню Великого Тараса.

Простора, естетично прикрашена велика концертова заля справді святково почала першу сторінку своєї історії. З ентузіязмом, у радісному піднесенні, йшли сотки нащадків Пророка України й заповняли, переповняли приміщення. Часто - густо чулося поміж святковою громадою й мови наших співгромадян неукраїнського походження, що враз із нами прийшли вшанувати співця загальнолюдської гідности, свободи.

Серце раділо на вид понад тисячної громади, що, заповнивши крісла партеру й балькону, стояла терпеливо попід стінами, в фоє, на коридорах.

Без різниці віровизнання, політичного світогляду, забуваючи особисті упередження, виструнчилися лави приявних під спів „Заповіту", що ним започаткував концерт мішаний хор під батутою пані А. Залубняк.

Впреп. о. В. Підскальний, ЧСВВ — укр. катол. парох Ванкуверу, привітавши тепло публіку, так сказати б „чим хата багата", в нововідкритім центрі, глибокозмістовно, з майстерною тонкістю підкреслив у своєму вступному слові всеукраїнськість, творчости Шевченка, таку ж підметність його безталанного життя та закликав приявних вшанувати Тараса не лиш концертом, але й власним життям по його взорі.

Програма велася за багатою програмою: співи, сольо, виступи хорів, оркестри, деклямації, гра на скрипці.

Впреп. о. прот. П. Сацевич з укр. греко - православної церкви виголосив реферат про Шевченка — людину й Шевченка — духового титана.

В кінцевому слові — голова Відділу КУК сердечно дякувала пан-отцям обох наших церков, їхнім вихованкам, нашій юній зміні з Рідних Шкіл, Юний СУМ, СУМК, їхнім виховникам, учителям, батькам. Пані О. Крипс дякувала всім виконавцям мистецьких точок, технічним працівникам і широкому громадянству за зрозуміння і врочисте відзначення Шевченківських Роковин. Концерт закінчено відспіванням українського і канадійського гимнів. Довго ще по кінці імпрези гомоніли гурти її учасників, обмінюючися враженнями з концерту.

В ретроспекті можна сміливо сказати, що концерт, беручи до уваги аматорський статус виконавців, велику кількість партиципантів із різних установ і організацій, чималі перепони в переведенні проб (простір, зарібкова праця, родинні обов'язки) віддзеркалював щирість, добру волю виконавців і організаторів. Правда, були й певні недотягнення, переважно технічного характеру. Наполеглива праця над собою дозволить виправити недоліки і вишліфує зерно мистецького таланту.

Обов'язково треба згадати про мистецьке оформлення запрошення і програмки — праця маляра п. І. Пушки.

Щира дяка всім, що своєю участю в мистецькій програмі, в її підготовці, в технічній праці віддали, враз із приявним громадянством щиру, від серця шану Тарасові Шевченкові.

Приявний

З життя Школи Українознавства Т-ва „Учительська Громада" в Шикаґо

Наш Владика, Преосвященний Кир Ярослав Ґабро, відвідав у суботу, дня 1-го червня ц. р. усі 15 кляс Школи Українознавства „Учительської Громади" в товаристві о. монсіньйора В. Паски і пароха о. монс. д-ра С. Кнапа, в супроводі директора школи — проф. А. Антоновича. При цій нагоді Владика розмовляв у кожній клясі з дітьми й молоддю, ставив запитання з історії, географії та з української мови, щоб зорієнтуватись про рівень навчання. Владика заохочував нашу молодь, щоб вона ревно відвідувала суботню Школу Українознавство та здобувала якнайбільше знання з рідної історії, географії, літератури й культури. Закликав її, щоб вона всюди: вдома, в молодечих організаціях, на вулиці і між собою, уживала завжди українську мову, бо тільки через постійне уживання цієї мови молодь зможе найкраще її опанувати. Звертаючись до учеників Вищого Курсу, що є приміщений під катедрою св. о. Миколая, Владика сказав нашій молоді:

„Тут, в цім самім приміщенні, де ви тепер учитесь, і я колись вчився українознавства, бо я хотів кимось бути. Так, як я завдячую багато своїм батькам, що посилали мене до української школи, так і ви повинні бути вдячні своїм батькам та своїм учителям за те, що виховують вас на свідомих українців".

Кир Ярослав Ґабро пригадав також молоді, що коли він ще вчився, було 150 дітей в одній клясі, наука відбувалася в багато гірших умовинах, не було також відповідних і фахових учительських сил і програм. Тому наша молодь повинна належно оцінити свою школу та найбільш уважно слухати виклади своїх учителів, щоб пізніше, коли прийде на неї час перебрати провід в громадському житті, вона могла цю, здобуту від фахових учителів та вчительок освіту, використати.

„Нам не вільно соромитися свого походження" — казав Кир Ярослав — „і пізніше в своїх родинах заховуйте українські рідні традиції і передавайте їх своїм дітям та не забувайте продовжувати українознавче навчання в наступному поколінні".

Наша молодь була захоплена відвідинами свого Владики і подивляла чудове опанування української мови нашим уродженцем американської землі. З великим зацікавленням та святочною увагою вона слухала Його доброзичливих порад і вказівок і напевно прийме їх до свого серця. Бо ж він — наш Духовний Пастир, найкращий приклад та дороговказ для свідомої української молоді.

Микола Губчак

Союзова імпреза в Ніяґара Фолс

468 Відділ УНС відзначив Своє 20-річчя.

Ніяґара Фолс, Онтаріо. — В неділю 23-го червня ц. р. місцевий 468-ий Відділ УНСоюзу відзначив своє 20-річчя Пікніком-фестином на просторій фармі секретаря того ж відділу, п. Петра Самця. Понад 160 осіб з'їхалось на це свято не тільки з цього міста, але також і Ст. Кетеринс, Бімсвил і Гемилтону. Коротким вступним словом відкрив це свято секретар п. П. Самець і попросив до головної промови організатора цього відділу п. Вол. Гірняка. У своїй промові п. Гірняк росказав про піонерську працю цього відділу, попереджуючи її привітом від членів Головної Екзекутиви УНСоюзу. Згадав про 70-річчя „Свободи" і кампанію над приєднуванням нових членів до УНСоюзу, як винагороду за її довголітну працю над розбудовою того ж Союзу. Закликав також розбудовувати всі інші Союзові відділи, що є поорганізовані на цьому Ніяґарському півострові.

Вдалою та культурною точкою на програмі цього Ювілею був виступ 18-ох членів МУНО з Ст. Кетеринс, що є також членом Союзових відділів на цьому півострові. Відспівали вони в'язанку народних пісень, защо одержали багато оплесків.

Приїхали на це свято зі своїми родинами секретарі 427 і 458 відділів пп. Ф. Цибуляк і Ф. Стахів, перший зі Ст. Кетеринс, а другий із Гемилтону. В товариських розмовах проводилась дискусія над потребою родинного обезпечення в УНСоюзі не лише робітників, фармерів, але також і наших усіх бизнесменів та професіоналістів, які завдяки своїм становищам очолюють наших людей на цьому півострові. Вони, оці суспільно-громадські провідники, повинні знати, що завдяки престижові УНСоюзу і їх престиж піднісся до рівня тих, що кермують місцевим суспільним життям. Саме й тому їхнє місце та їх родин є там, де і є український нарід, його праця й довголітні надбання. 80-тисячна армія активних членів УНСоюзу в Америці й Канаді дуже виразно промовляє до всіх, що без їх довголітніх трудів, без вложеного ними великого капіталу, світ не знав би того про Україну та її нарід, як пізнав він завдяки їхнім трудам у рядах УНСоюзу. Саме й тому треба постійно той УНСоюз розбудовувати новими силами усі верстви нашого народу, що живе в Америці й Канаді.

Г. В., піонер 468 від.

Крайовий З'їзд Братства кол. вояків 1 УД УНА в Канаді

Дня 6 липня ц. р., відбувся на відпочинковій оселі „Зелений гай" в Кесвік, Онтеріо — Крайовий З'їзд Братства кол. Вояків 1 Української Дивізії Української Національної Армії в Канаді.

В З'їзді взяли участь делеґати від Станиць Братства на цьому терені як рівнож гості від Головної Управи Братства та Крайової Управи Братства в ЗДА.

Наради проходили в діловій атмосфері. Основними турботами З'їзду були такі справи, як збірка на фонд допомоги інвалідам, видавнича діяльність Братства, внутрішні організаційні справи, зв'язки з українськими молодечими організаціями.

На цьомуж З'їзді обрано на слідуючих два роки новий провід на терен Канади в слідуючому складі:

Полк. П. Силенко — почесний голова, д-р М. Малецький — голова, сотн. М. Бриґідер — містоголова, теренові заступники голови — кожночасні голови Станиць Братства в таких місцевостях: Монтреаль, Вінніпеґ, Едмонтон; В. Гузар — секретар, В. Верига — фінансовий референт, Б. Кальба — допомоговий референт, А. Комаровський — референт молоді, сотн. Б. Підгайний, сот. С. Гуляк і О. Войтів, — члени Управи.

Контрольна Комісія: В. Палієнко, Р. Колісник, М. Мельник.

Товариський Суд: О. Загорода, Л. Рудницький, М. Терентяк.

Наради закінчено спільною вечерою усіх присутніх на З'їзді.

Опісля в просторій залі „Зеленого Гаю" Управа Станиці з Торонта влаштувала забаву при участі оркестри Ябця-Яблонського для членства Станиці і гостей.

Із З'їзду і з гарно влаштованої забави залишились приємні спогади.

Р.

„Тиша на морі" в Мінneаполісі

19-го травня в Твін Ситі відбулася досить незвичайна літературна вечірка. Понад 75 осіб зібралося в залі церкви св. Юрія Переможця, щоб прослухати переклад оповідання сучасного французького письменника Веркора „Тиша на морі". Добра українська мова перекладу та грамотне експресивне виконання захопили слухачів. Першу частину читала перекадачка Оксана Соловей, другу — Олександер Корнунський. Не лишилисьнь присутні байдужими і до теми твору (написаного ще 1941 року): Франко — німецькі відносини того часу, ставлення окупованих до окупанта. Надовго затяглося цікаве обговорення, люди розходилися неохоче, відчулась гостра потреба подібних неофіційних сходин і потреба обміну думками.

Слухачі висловили щире побажання швидше побачити твір надрукованим. Робота пророблена перекладачем заслуговує особливої уваги і визнання за дбайливість добору висловів і окремих слів, та уникнення примітивізації мови.

Сама річ, яка стала „маленькою клясикою" є цікавою темою для докладнішої рецензії.

Н. Б.

Нова професійна сила

Мотря М. Мацілинська

Мотря М. Мацілинська з Лорейн, Огайо, яка в 1949 році прибула враз зі своїми батьками до цієї країни та від того часу є членом УНС, здобула ступінь бакалавра у фармації та цим збільшила ряди наших молодих професіоналістів.

Студії почала вона 1959 р. на університеті в Атенах, Огайо, а закінчила їх на одержала диплом на Вейн університеті в Дітройті 20 червня 1963 року.

Н. Н.

Короткі вістки

● В Південно - африканському Союзі поліція, користуючись інформаціями від донощиків і власної розвідки, арештувала 17 керівників забороненого Африканського Національного Конгресу, який керував кампанією проти біло - расової політики уряду Гендрика Ферверда. Між арештованими було 11 чорних і 6 білих діячів.

● Грецька королева Фридерика, вернувшись з відвідин в Англії до Атен, скаржилась, що британська преса поставилась неприхильно до грецької королівської пари, роздуваючи ворожі демонстрації кількасот комуністів і їх поплентачів та промовчуючи ентузіястичне приймання 100.000-ної англійської публіки на вулицях Лондону.

● Кол. британський міністер військових справ Джон Профумо, що його романс з дівчиною легких обичаїв Кристиною Кілер спричинив поважну кризу в Британії, погодився на вимогу пресового концерну щодо анулювання кари, належної на той концерн за „знеславлення". Профумо заскаржив був до суду пресовий концерн за передрукування вістки з італійського журналу „Темпо Ілюстрато" про його зв'язки з Кристиною Кілер і виграв був процес. Швидко потім він признав у парляменті, що говорив неправду та що дійсно він провинився. Ясно, що пресовий концерн зажадав анулювання засуду.

● П'єр Салінджер, пресовий секретар Білого Дому, заперечив пресові вістки, наче б в найближчих тижнях мав прибути до Америки французький президент Шарль де Голь. Він заявив, що покищо нема таких плянів.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Місячні збори 42-го Відділу УНС ім. Т. Шевченка відбудуться в неділю, 21-го липня о годині 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Гоуп Евеню.

О год. 4-ій по пол. в тім самім приміщенні відбудуться НАРАДИ ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ в справі відсвяткування 70-річчя „Свободи", органу УНСоюзу. Просимо нижче названі Відділи взяти участь у цих нарадах: 42 і 97 — Пассейк; 64 — Патерзон; 143 — Вашінгтон, Н. Дж.; 172 — Випані; 182 — Кліфтон; 394 — Магва і 395 — Мейвуд.

З огляду на те, що на цих нарадах буде справа відсвяткування 70-річчя УНСоюзу, то участь в нарадах вище названих Відділів є обов'язкова.

За Управу Окружного Комітету УНС в Пассейку:

В. НОВАЦЬКИЙ, голова — В. МАРУЩАК, секретар

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що дня 15-го липня 1963 р. в шпиталі Germantown Hospital у Філядельфії упокоїлася в Бозі

НАША НАЙДОРОЖЧА ДРУЖИНА і МАМА

РАЇССА ФІЛІПОВ

проживши 42 роки.

ПАНАХИДА в СЕРЕДУ, 17-го липня о год. 8-ій веч. в похороннім заведенні Murianka Funeral Home, 5316 Rising Sun Avenue, Philadelphia.

ПОХОРОН в ЧЕТВЕР, 18-го липня о год. 10-ій ранку з православної церкви св. Володимира при Broad and Poplar Sts.

Горем прибиті:

ВАСИЛІЙ — чоловік,
ЄВГЕН — син.

Замість квітів на могилу

бл. п. МОТРІ КОРОЛІВ

на допомогу залишеним в Европі 20.00 дол. склали

Л. й З. КОЗАК
В. й Е. ШИПАЙЛО

Золотий Ювілей Парафії св. Духа в Ковтвіл, Па.

2-го червня Українська Православна Громада в Ковтсвіл відзначила 50-ліття свойого існування. На це найбільше свято в історії громади, завітав Владика Митрополит Іван. Всі вірні разом з дітьми, хоругвами і прапорами під церковний дзвін пішли на зістріч Владики до резиденції отця пароха. Рух на вулиці був стриманий, а поліція пильнувала порядку.

Перші Владику привітали учні церковної школи словом Керен Левел, яка просила благословення та молитов для всіх українських дітей. Найменші діти уквітчували Владиці дорогу до сходів церкви. Біля сходів до церкви вітала Владику з квітами одна з найстарших сестриць Тетяна Чернецька. Біля дверей церкви з хлібом і сіллю найстарший парафіянин Данило Лебідь вітав Владику від отця пароха, всіх парафіян і просив Владику увійти у святиню та принести жертву за гріхи людські та за спасіння. В церкві вітав Владику парох о. прот. В. Коваленко, який просив Владику помолитись за всіх присутніх піонерів, які дочекалися до цього великого свята, а також не забути і про тих, які через старечу неміч та хворобу не можуть бути серед нас та і за тих, які вже відійшли у вічність, і щоб Господь оселив душі їх там, де всі праведники спочивають.

Входячи до церкви Владика і всі присутні побачили, як трудолюбивими сестрицями вся церква була прикрашена золотим кольором в ознаку золотого ювілею та зеленим гіллям в ознаку дня Св. Тройці. На столі посередині церкви все нове, як Хрест, образ Тройці та таца — масивно позолочене, біля стін нові хоругви, а на Престолі сяють нові Семисвічники та Євангеліє. Нові ризи на отцю пароховї такі гарні, що не соромно в них було б служити і в Києві. Видно, що люди в Ковтсвіл були жертвенні, коли вони за останній не повний рік, що ми прочитали з їхьої короткої історії, придбали 12 нових, коштовнич речей, чим збільшили своє майно та зміцнили касу, бо при посвяченні склали грошові пожертви. За це належить признання добрим парофіянам та їхньому енерґійному та трудолюбивому настоятелеві о. прот. В. Коваленкові.

До Служби Божої біля Владики стали: митр. прот. о. О. Мицик, о. прот. В. Коваленко, о. Ю. Красевич та о. Н. Столярчук. Пізніше прибули о. прот. А. Дворакiвський, о. прот. О. Царик, о. М. Кудановнч та о. Е. Нарушевич.

Під час Служби Божої співали: місцевий хор та хор з Вільмінґтону під кермою п. С. Ковальчука. Обидва хори співали добре і коли для місцевих парафіян їхній хор співав галицькі мелодії, то для гостей з Великої України Вільмінґтонський хор наповняв серця радістю від мелодій Стеценка, Леонтовича, а особливо концертом Бортнянського „Преславная Днесь" в українській мові — в Ковтсвілі відправляється в церковнословянській мові.

Прислуговували Владиці 8 іподияконів. Апостола читав по українськи Іван Дмитрик-мол. — друге покоління, а Еді Зетик, третє покоління — співав Вірую Стеценка, що дуже зворушувало вірних. Слово Владики Митрополита довго пам'ятатимуть присутні. Урочиста відправа закінчилась обходженням навколо церкви та многоліттям.

По Службі Божій о. парох привітав усіх присутніх і запросив на бенкет та концерт до чудово удекорованої залі. Бенкет відкрив голова громади Михайло Панаський, а страви поблагословив Владика Митрополит. Тостмайстром був о. О. Мицик, який дуже добре вив'язався зі свойого завдання і за це дістав признання. Головним промовцем був мейор міста дост. Ваґнер, який привітав Владику Митрополита та вручив Владиці, як почесному гостеві ключі міста Ковтсвіл, що всі присутні прийняли оплесками. З привітами виступали та складали дари: численні особи. Письмові привітання надіслали: сенатор Г. Скотт, д-р Я. Падох від Нар. Союзу, протопресвітер УАПЦ з Европи о. Г. Тимківський, парафія і настоятель з Скрентону, колишні оо. парохи: митр. прот. І. Врублевський, прот. А. Век, прот. Т. Форостій. Після слова Владики Митрополита та молитви почався концерт, в якому взяли участь: Ансамбль пісні і танку з Вільмінґтону під кермою С. Ковальчука. Грали вони дуже вправно і гарно в'язанку українських пісень, а танок „Чумак" Тарас Ковальчук виконав чудово, за що був нагороджений довгими оплесками. Після цього виступали місцеві „артисти". Дуже гарно власну поему присвячену золотому ювілею продеклямував Володимир Огар-мол., Лінда і Марлін Геймер гарно грали на піяно, а Іван Дмитрик-мол. та Джімі Скамафа на весело розважали своєю доброю грою на акордіонах. Панна Керол Задорожна з душею проспівала три пісні, а на закінчення проспівала „Рушничок" — Майбороди. Предсідник громади подякував усім учасникам концерту, отцю пароховї за загальну організацію свята, пані добродійці В. Коваленко за проведення та підготовку концерту та запросив усіх до нової залі „Юніон Гол" на танці при оркестрі І. Гес. Не забули й про тих, кого безбожний комунізм замучив голодом, і переслали на будову Церкви Пам'ятника $90. Місцева англомовна преса, перед ювілеєм і опісля подала гарні репортажі зі світлинами зі свята.

Вол. Дробітун

Оперовий дебют українського тенора Степана Шаха

Степан Шах

Шикаґо. — Степан Шах — виступив 18-го травня ц. р. в опері „Ля Травіята" Дж. Вердія, співаючи нелегку партію одної з головних роль — Альфредо, що її виставила „Амерікен Опера Компанія" в Шикаґо і вив'язався з неї з повним успіхом. Треба згадати, що нашому землякові ця Компанія запропонувала цю ролю в останній хвилині, бо заанґажований передтим до неї співак не був в силі виконати цю трудну партію. Тому тим більше треба подивляти нашого соліста, що він, маючи дуже мало часу до підготови та без жадної генеральної проби з оркестрою на сцені, потрапив відспівати свою ролю так, що фахові американські критики оцінили його виступ дуже високо і прихильно. —

Декілька слів про нашого земляка - дебютанта:

П. Ст. Шах, обдарований гарним природнім голосом, ще в Европі старався дістати вишкіл у кваліфікованих учителів. Після приїзду до Америки працює як фахівець музичних інструментів, а кожну вільну хвилину продовжував свої вокальні студії, найдовше у професора співу в Шикаґо, відомого баритона Джана Бутинас. За ощаджені гроші виїздить 1962 р. до Европи, щоби запізнатися ближче з музичною культурою. Між іншим, зустрічає в Мюнхені видатного українського співака Клима Андрієнка, композитора О. Бобикевича, у Відні відвідує оперу, де її інтендант пропонує йому залишитись, щоб студіювати і виступати в опері. Але туга до соняшної Італії та її музична стара культура манять його туди, і в Римі та Міляно перебуває пів року, відвідує опери та співає з успіхом на музичних контестах. Його симпатична поява та гарний голос „ліріко спінто" з'єднують йому багато приятелів та признання. Треба вірити, що наш дебютант, завдяки своїй витривалості, любові до мистецтва та своєму голосовому таланові прямуватиме дальше цим шляхом та доповнить ряди тенорів-украців, що їх тут, на жаль, багато не маємо.

На цьому шляху, оперного мистецтва, що є одним з найтрудніших, Степанові Шахові слід побажати якнайкращих успіхів.

В. Н.

В Еспанії сподіваються поважних політичних змін

Мадрид. — В четвер 18-го липня цього року минає 27 років від повстання проти комуністично - республіканського режиму, яке закінчилось приходом до влади авторитарного режиму генерала Франсіска Франка. У зв'язку з цьогорічними роковинами поширились вістки, що генерал Франко переведе дуже поважні зміни у своєму уряді. За існуючою традицією — кожну зміну в складі свого уряду він переводить на власну руку, без попереднього скликування ширших нарад та повідомляючи листовно даних міністрів, що вони з такою-то датою перестають бути членами уряду. 11-го липня мин. року Франко перевів останню зміну свого уряду і тоді він створив неіснуючий до того часу пост віце-прем'єра, на який покликав генерала Остена Муноз Ґрандеса. Цей 67-літній генерал зискав собі популярність ліберальнішим підходом до різних державних проблем і тепер поширились плітки, що Франко створить пост прем'єра, що ним має стати Мунос Ґрандес. Сам Франсіско Франко має 70 років. Еспанські монархісти від років намагаються перевести закон про передачу влади після смерти чи резиґнації — Франка в руки сина або внука останнього короля Альфонса XIII.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 20-го ЛИПНЯ 1963 р.:

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, о год. 7:30 веч. у Вінярського. Просимо прийти і забрати дивідендові чеки. — Іван Вурний, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні збори Б-тва св. Юрія, Відд. 239 від год. 3-ої до 5-ої в домі Укр. Амер. Горожан при 847 N. Franklin. — М. Ковальчук, секр.

HASTINGS, N.Y. — Піврічні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 6, о год. 7-ій веч. в приміщенню Укр. Амер. Горож. Клюбу при 9, Washington Ave — Андрей Вовк, секр.

НЕДІЛЯ, 21-го ЛИПНЯ 1963 р.:

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Місячні збори Т-ва „Любов", Відд. 370, Повідомляється, що Окружний Комітет Відділів стейту Коннектикат приготовляє відзначити заслужених членів нашого Відділу, тому проситься членів, щоб подавали імена заслужених членів, як також купити білет на обідбенкет, який відбудеться 28-го вересня 1963 р. в нашій школі. — В. Гіна, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 342, о год. 2-ій по пол. в клясі ч. 2 при церкві св. Димитрія в Картереті. Просимо вирівняти свої вкладки та відібрати свої дивідендові чеки. — о. П. М., секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні збори Б-тва св. Василія, Відд. 339, о год. 3-ій по пол. в Домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренц вул. — С. Лупацій, секр.

РОЗШУКИ

ЛУКІЯ КОСІК (ДЗЬОГАН) пошукує рідного брата ФЕДОРА ДЗЬОГАНА ОСТАПОВИЧА, народж. 1893 р. в с. Міньковці на Україні, який в 1913 р. виїхав до New Britain, Conn., а опісля до Ню Гейвену. Хто знав би про нього або він сам прошу писати до сестри, яка тепер живе в Швеції: LUCIJA KOSIK, Ovre-Tredgordsgatan 15. Karlskoga 1, Sweden.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

Тарзан, ч. 5067. Бій триває!

Сповнені довір'ям після вчасного прибуття племени Ґарта, втікачі кинулися на ящіркових людей.

І найхоробрішим з усіх був мавполюд, який вдарив блискучим ножем Медлята, свого зненавидженого ворога.